

ศาสตร์แห่งการเล่าเรื่องกับการศึกษาเรื่องเล่าในสื่อใหม่

วรุฒ ก้วยสกุล

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

redlopez@npru.ac.th

บทคัดย่อ

ด้วยกระบวนการทัศนมนุษย์เราเป็นนักเล่าเรื่อง และเป็นนักสร้างเรื่องเล่านั้น ในปัจจุบันจึงมีการศึกษาการเล่าเรื่อง และการประยุกต์ใช้ Storytelling ในการสร้างสรรค์สื่อมากขึ้น ซึ่งเป็นกระบวนการหรือศิลปะของการถ่ายทอดเรื่องราว ไม่ว่าจะด้วยการพูด การเขียน การแสดง หรือสื่ออื่น ๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสื่อสารเรื่องราวให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านเข้าใจและมีอารมณ์ร่วมเปรียบได้กับ Storytelling เป็นการลงมือเล่าเรื่อง หากแต่เมื่อเราต้องการวิเคราะห์การทำงานของสื่อที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นแล้ว การศึกษาการเล่าเรื่องนั้นอาจไม่ถูกฝ่าถูกตัวนัก จึงอาจวิเคราะห์ได้เพียงตามองค์ประกอบที่ถูกระบุไว้ จึงเป็นการทำความเข้าใจการทำงานของเรื่องเล่าได้เพียงเบื้องต้น แต่ไม่สามารถศึกษาการทำงานของเรื่องเล่าที่ถูกสร้างขึ้นในทางปฏิบัติได้

บทความวิชาการนี้ได้เสนอมุมมองของการใช้ศาสตร์แห่งการเล่าเรื่องในการศึกษาเรื่องเล่า ในแง่การทำงานของเรื่องเล่าที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้น แทนการใช้การเล่าเรื่องในการศึกษาสื่อ ซึ่งไม่สามารถเห็นการทำงานของเรื่องเล่าได้ โดยใช้ศาสตร์แห่งการเล่าเรื่องในการศึกษาสื่อ นั้น เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่องเล่า เช่น พล็อต ตัวละคร มุมมองเวลา ฯลฯ เพื่อเข้าใจว่าเรื่องเล่าทำงานอย่างไร โดยจากการศึกษาเรื่องเล่าจากนักวิชาการหลายท่านนั้นพบว่า ภายในเรื่องเล่ามีการทำงาน 2 ระดับ คือ ระดับเนื้อความหรือตัวบทที่ปรากฏ หรือตัวบท (Text) ในเรื่องเล่า โดยจะพิจารณาจากองค์ประกอบและกลวิธีในการนำเสนอ และระดับของโครงสร้าง (Structure) หรือระดับเนื้อเรื่อง (Story) เป็นระดับที่อยู่ลึกลงไป เป็นระดับโครงสร้างความสัมพันธ์ของ Concept ที่อยู่ในเรื่องเล่า ด้วยความเชื่อว่าจะมีไวยากรณ์ที่เป็นตัวกำกับหรือเป็นตัวกำหนด ที่ทำให้เห็นโครงสร้างความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ ในเรื่องเล่าทุกเรื่อง โดยสนใจว่าความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ ในเรื่องเกิดขึ้นมาได้อย่างไร และมีความสัมพันธ์กันอย่างไร มองว่า “ความหมาย” เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ ซึ่งเป็นตรรกะภายในของเรื่องเล่า (Internal logic)

เป็นที่น่าสนใจต่อไปว่า ที่ผ่านมามีการใช้ศาสตร์แห่งการเล่าเรื่องในการวิเคราะห์สื่อต่าง ๆ ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ เป็นต้น แต่สื่อเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นสื่อดั้งเดิมที่มีรูปแบบค่อนข้างแน่นอน เช่น การต้องมีจุดเริ่มเรื่อง และต่อมาจะดำเนินเรื่องเล่าไปจุดสุดยอดของเรื่อง และตามมาด้วยจุดคลี่คลาย แม้กระทั่งรูปแบบในการออกแบบตัวละคร ฉาก เสื้อผ้า ฯลฯ แต่สื่อใหม่ในปัจจุบันนั้น ความเป็นรูปแบบดังกล่าวได้เปลี่ยนไปมาก จนกลายเป็นรูปแบบใหม่ หรือไปจนถึงการไม่มีรูปแบบตายตัวเลย ดังนั้นบทความนี้จะนำเสนอการวิเคราะห์การทำงานของเรื่องเล่า ควบคู่ไปกับการพิจารณาองค์ประกอบของเรื่องเล่าในสื่อใหม่ ควบคู่ไปด้วย โดยพบว่าสื่อใหม่มีลักษณะแตกต่างไปจากสื่อดั้งเดิม ทั้งในด้านการเผยแพร่ การเข้าถึงของผู้ชม การมีปฏิสัมพันธ์ ความทันต่อเหตุการณ์ และการควบคุมจากรัฐ สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อรูปแบบของการเล่าเรื่อง ทำให้เมื่อใช้ศาสตร์แห่งการเล่าเรื่องนั้นจะต้องพิจารณาควบคู่ไปกับรูปแบบของสื่อใหม่ด้วยเช่นกัน

คำสำคัญ: การเล่าเรื่อง ศาสตร์แห่งการเล่าเรื่อง สื่อใหม่

Narratology and Narrative Studies in New Media

Warut Kuaysakul

Communication Arts, Faculty of Management Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University
redlopez@npru.ac.th

Abstract

With the paradigm that humans are storytellers and story creators, there is currently increasing study of storytelling and the application of storytelling in media creation. This is a process or art of conveying stories, whether through speaking, writing, acting, or other media, with the goal of communicating the story to the listener or reader for understanding and emotional engagement. Storytelling can be compared to the act of telling a story. However, when we want to analyze the functioning of created media, using the study of storytelling may not be entirely appropriate. It can only be analyzed based on the specified components, thus providing only a basic understanding of how narratives work, but not allowing for the study of how created narratives function in practice.

This academic article proposes using Narratology to study narratives in terms of how created narratives function, instead of using Storytelling to study media, which cannot reveal how narratives function. Using Narratology to study media involves analyzing the components of a narrative, such as plot, characters, temporal perspective, etc., to understand how a narrative works. From studying narratives by several scholars, it was found that within a narrative, there are two levels of functioning: the level of content or text that appears, or the text in a narrative, will be considered based on the elements and presentation techniques, and the level of structure or story level is a deeper level. It is the structural level of the relationship between concepts in a narrative, with the belief that there should be a grammar that governs or determines the structural relationship of various units in every narrative, focusing on how the relationship between the various units in the story arises and how they relate to each other. It is viewed that "meaning" arises from the relationship between the various units, which is the internal logic of the narrative.

It is interesting to note that in the past, Narratology has been used to analyze various media such as films, television programs, etc. However, these media are all traditional media with a relatively fixed format, such as having a beginning, followed by the narrative progressing to the climax, and then the resolution. Even the format for designing characters, scenes, costumes, etc., is fixed. But in current new media, this format has changed significantly, becoming a new format or even having no fixed format at all. Therefore, this article will present an analysis of how narratives work, along with considering the elements of narratives in new media. It is found that new media have characteristics that differ from traditional media in terms of dissemination, audience access, interaction, timeliness, and government control. These factors affect the

format of storytelling, meaning that when using Narratology, it must be considered in conjunction with the format of new media as well.

Keywords: Narrative, Narratology, New media

1. บทนำ

มนุษย์สามารถเล่าเรื่องในหลากหลายรูปแบบ เช่น การพูด การเล่าขานความ การถ่ายทอดประสบการณ์ การร้องเพลง การเต้น การวาดรูป การทำอาหาร การทำหัตถกรรมพื้นบ้าน การก่อสร้างสถาปัตยกรรม การทำงานจิตรศิลป์ การจัดบันทึกโดยใช้ตัวอักษร การใช้สัญลักษณ์/รูปภาพ การบันทึกภาพนิ่งและเคลื่อนไหว เป็นต้น จึงสามารถสรุปได้ว่า มนุษย์เราเป็นนักเล่าเรื่อง และด้วยเหตุผลดังกล่าว Polletta [1] กล่าวว่า การเล่าเรื่องจึงเป็นกิจกรรมพื้นฐานสุดอย่างหนึ่งของเราที่มีฐานคิดมาจาก “เรื่องราว” (Story)

ในสื่อปัจจุบันนั้นปัจจุบันนี้มีการประยุกต์ใช้การเล่าเรื่อง (Storytelling) ซึ่งเป็นกระบวนการหรือศิลปะของการถ่ายทอดเรื่องราว ไม่ว่าจะด้วยการพูด การเขียน การแสดง หรือสื่ออื่น ๆ ในการสร้างสรรค์สื่อมากขึ้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อสื่อสารเรื่องราวให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านเข้าใจและมีอารมณ์ร่วม เช่น หลักการสร้างเรื่องเล่าแบบ Storytelling ประกอบด้วย เรื่องเล่าของใคร (People) สถานที่/ฉากในเรื่องเล่าที่ไหน (Place) โครงของเรื่องเล่าเป็นอย่างไร (Plot) และจุดประสงค์ของเรื่องเล่าเป็นอย่างไร (Purpose) เมื่อประกอบกับเทคนิคการเล่าเรื่องเล่าต่าง ๆ จะสามารถสรุปได้ว่า Storytelling เป็นการสร้างเรื่องเล่าของมนุษย์ให้น่าสนใจผ่านองค์ประกอบและเทคนิคการเล่าต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อส่งสารหลักที่ต้องการสื่อสารของมนุษย์ผ่านเรื่องเล่าอันน่าสนใจนั้นด้วย เปรียบได้กับเป็นการลงมือเล่าเรื่อง หากแต่เมื่อเราต้องการวิเคราะห์การทำงานของสื่อที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นแล้ว การใช้การศึกษาการเล่าเรื่อง (Storytelling) นั้นอาจไม่ถูกฝากถูกตัวนัก จึงอาจวิเคราะห์ได้เพียงตามองค์ประกอบที่ถูกระบุไว้ จึงเป็นการทำความเข้าใจการทำงานของเรื่องเล่าได้เพียงเบื้องต้น แต่ไม่สามารถศึกษาการทำงานของเรื่องเล่าที่ถูกสร้างขึ้นในทางปฏิบัติได้

ดังนั้น บทความวิชาการนี้ได้เสนอมุมมองของการใช้ศาสตร์แห่งการเล่าเรื่อง (Narratology) ในการศึกษาเรื่องเล่า ในแง่การทำงานของเรื่องเล่าที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้น แทนการใช้การเล่าเรื่อง (Storytelling) ในการศึกษาสื่อ โดยได้ทำการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์การเล่าเรื่องของนักวิชาการหลายท่าน ซึ่งการศึกษาเรื่องเล่า ในแง่การทำงานของเรื่องเล่าที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นนั้น หากใช้ศาสตร์แห่งการเล่าเรื่อง (Narratology) ในการวิเคราะห์สื่อในปัจจุบัน เพื่อเข้าใจว่าเรื่องเล่าทำงานอย่างไร โดยพบว่า ภายในเรื่องเล่า นั้น จะประกอบด้วย 2 ระดับ คือ ระดับเนื้อความหรือตัวบทที่ปรากฏ หรือตัวบท (Text) ในเรื่องเล่า โดยจะพิจารณาจากองค์ประกอบและกลวิธีในการนำเสนอ และระดับของโครงสร้าง (Structure) หรือระดับเนื้อเรื่อง (Story) เป็นระดับที่อยู่ลึกลงไป เป็นระดับโครงสร้างความสัมพันธ์ของ Concept ที่อยู่ในเรื่องเล่า ด้วยความเชื่อว่าจะมีไวยากรณ์ที่เป็นตัวกำกับหรือเป็นตัวกำหนด ที่ทำให้เห็นโครงสร้างความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ ในเรื่องเล่าทุกเรื่อง โดยสนใจว่าความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ ในเรื่องเกิดขึ้นมาได้อย่างไร และมีความสัมพันธ์กันอย่างไร มองว่า “ความหมาย” เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ ซึ่งเป็นตรรกะภายในของเรื่องเล่า (Internal logic)

เป็นที่น่าสนใจต่อไปว่า ที่ผ่านมามีการใช้ศาสตร์แห่งการเล่าเรื่อง (Narratology) ในการวิเคราะห์สื่อต่าง ๆ ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ เป็นต้น แต่สื่อเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นสื่อดั้งเดิมที่มีรูปแบบค่อนข้างแน่นอน เช่น การต้องมีจุดเริ่มเรื่อง และต่อมาจะดำเนินเรื่องเล่าไปจุดสุดยอดของเรื่อง และตามมาด้วยจุดคลี่คลาย แม้กระทั่งรูปแบบในการออกแบบตัวละคร ฉาก เสื้อผ้า ฯลฯ แต่สื่อใหม่ในปัจจุบันนั้น ความเป็นรูปแบบดังกล่าวได้เปลี่ยนไปมาก จนกลายเป็นรูปแบบใหม่ หรือไปจนถึงการไม่มีรูปแบบตายตัวเลย ดังนั้นบทความนี้จะนำเสนอการวิเคราะห์การทำงานของเรื่องเล่า ควบคู่ไปกับการพิจารณาองค์ประกอบของเรื่องเล่าในสื่อใหม่ควบคู่ไปด้วย โดยพบว่าสื่อใหม่มีลักษณะแตกต่างไปจากสื่อดั้งเดิม ทั้งในด้านการเผยแพร่ การเข้าถึงของผู้ชม การมีปฏิสัมพันธ์ ความทันต่อเหตุการณ์ และการควบคุมจากรัฐ สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อรูปแบบของการเล่าเรื่อง ทำให้เมื่อใช้

ศาสตร์แห่งการเล่าเรื่อง (Narratology) จะต้องพิจารณาควบคู่ไปกับรูปแบบของสื่อใหม่ด้วยเช่นกัน ซึ่งผู้เขียนจะกล่าวถึงรายละเอียดในบทถัดไป

2. การทบทวนและนำเสนอวรรณกรรม

จากการศึกษามุมมองเกี่ยวกับเรื่องเล่า และการเล่าเรื่องจากนักวิชาการหลายท่านนั้น ผู้เขียนได้สรุปแห่งการเล่าเรื่อง (Narratology) และจำแนกระดับการทำงานของเรื่องเล่าไว้ดังนี้

Kanjana [2] กล่าวว่า กระบวนทัศน์แห่งการเล่าเรื่องนั้นถูกเสนอเพื่อตอบสนองต่อกับกระบวนทัศน์เชิงเหตุผลสาระสำคัญของกระบวนทัศน์คือการนำเสนอว่า มนุษย์เรานั้นเป็นสัตว์ที่มีประวัติศาสตร์ มีสังคมและวัฒนธรรม และมีการเล่าเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาหรือการสื่อสารในเรื่องใดก็ล้วนแต่เป็น “การเล่าเรื่อง” ทั้งสิ้น ถึงแม้ว่าวิธีการเล่าเรื่องในแต่ละศาสตร์จะมีความแตกต่างกันออกไป

Fisher ได้นิยามการเล่าเรื่องว่า หมายถึงการกระทำเชิงสัญลักษณ์ ไม่ว่าจะเป็นการพูดหรือการกระทำก็ตามที่มีลำดับขั้นตอนและมีความหมายสำหรับผู้ที่มีชีวิตอยู่หรืออาศัยอยู่ในเรื่องนั้น ไม่ว่าผู้อาศัยนั้นจะเป็นผู้สร้างเรื่องเล่า หรือเป็นผู้ฟัง ผู้ตีความเรื่องเล่านั้นก็ตาม ทั้งนี้หน้าที่ของข่าวสารจากเรื่องเล่าจะเป็นตัวกำหนดวิถีทางที่เราจะมีชีวิตอยู่ในเรื่องเล่าของเรา นั่นเอง [3]

หากพิจารณาคำนิยามดังกล่าวแล้ว ข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารของมนุษย์ทุกชนิด ล้วนแล้วแต่เป็น “การเล่าเรื่อง” ทั้งสิ้น โดยมีลักษณะที่แตกต่างออกไปในแต่ละรูปแบบของการสื่อสาร ดังนั้น ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ หรือรายการบนสื่อใหม่ล้วนแล้วแต่ถูกจัดเป็นการเล่าเรื่องเช่นกัน ดังนั้น การจะศึกษาเรื่องเล่าในสื่อต่าง ๆ ในปัจจุบันจึงสามารถนำกระบวนทัศน์ใหม่ในแบบ Narratology มาเป็นเกณฑ์ศึกษาได้

การศึกษาเรื่องเล่าในแบบของศาสตร์ในการเล่าเรื่อง (Narratology) นั้น มองว่าเรื่องเล่านั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับของเนื้อความ และระดับของโครงสร้าง โดยระดับของเนื้อความนั้นมีรายละเอียด ดังนี้

1) ระดับเนื้อความหรือตัวบทที่ปรากฏ ซึ่งในทางศาสตร์ของการเล่าเรื่อง (Narratology) ใช้คำว่า “วาทกรรม” (Discourse) หมายถึง เนื้อความของนวนิยายที่อ่านหรือเนื้อความของภาพยนตร์ที่รับรู้ด้วยตาตามที่ปรากฏจริง ๆ

วาทกรรม (Discourse) หมายถึง ตัวบท (Text) ซึ่งเป็นการศึกษาระดับเนื้อความ โดยระดับของเนื้อความนี้ Fisher กล่าวว่ามีส่วนสองชั้น ชั้นแรกจะดูว่าเรื่องเล่าประกอบสร้างอย่างไร มีแบบแผน หรือมีตรรกะภายในอย่างไร ส่วนชั้นที่สองนั้น จะพิจารณาถึงองค์ประกอบของเรื่องนั้นว่าถูกกำหนดด้วยชนบ หรือกำหนดจากกติกาใดบ้าง โดยชั้นแรกนั้นจะพิจารณาจากองค์ประกอบและกลวิธีในการนำเสนอ องค์ประกอบดังกล่าวนี้ ได้แก่

- (1) ตัวละคร
- (2) สถานที่
- (3) เวลา
- (4) ชุดของการกระทำที่เกิดขึ้น หรือโครงของเรื่อง (Plot)
- (5) กลวิธีในการเล่าเรื่อง
- (6) วิธีในการเล่าเรื่อง
- (7) ขั้นตอนหรือการเรียงลำดับของเหตุการณ์ที่เล่า
- (8) มุมมองที่ใช้ในการเล่าเรื่อง เรื่องเล่านี้นำเสนอผ่านมุมมองของใคร
- (9) ความสมเหตุสมผลในการสร้างเรื่องเล่า วิธีในการเล่าเรื่องเป็นการเล่าแบบสรุป (Diegesis) หรือเป็นการเล่าเหมือนเรื่องกำลังดำเนินอยู่จริง (Mimesis) อาจมีการบรรยายเพิ่มเติมถึงเหตุการณ์ หรือการบอกรายละเอียดสำคัญ

เช่น บอกรูปลักษณ์นิสัยของตัวละครในเรื่อง เป็นต้น

(10) ลำดับของเหตุการณ์ เป็นการเล่าเรียงตามลำดับของเหตุการณ์ตามเวลาที่เกิด (Chronology) หรือการเล่าแบบย้อนไปถึงอดีต (Flash back)

ส่วนในขั้นถัดมานั้น เป็นการพิจารณาต่อไปจากขั้นแรกว่า การสื่อความหมายในแต่ละองค์ประกอบ และแต่ละกลวิธีของการเล่าเรื่อง (Narrative programme) สัมพันธ์กับกติกาสื่อ หรือสัมพันธ์กับใครบ้าง โดยกติกาสื่อ/ชนชั้น หมายถึงข้อตกลงที่ผู้สร้างเรื่องเล่ากับผู้ฟังเรื่องเล่าที่รับรู้ร่วมกัน หรือเป็นที่เข้าใจตรงกัน มีทั้งหมด 3 ประเภท ได้แก่

- (1) กติกาสื่อที่สัมพันธ์กับสื่อ
- (2) กติกาสื่อที่สัมพันธ์กับประเภทของเรื่องเล่า (Genre)
- (3) กติกาสื่อที่สัมพันธ์กับสังคมและวัฒนธรรม (Cultural conventions/Cultural codes)

2) ระดับที่สอง เป็นระดับโครงสร้าง (Structure) หรือ ระดับเนื้อเรื่อง (Story) ซึ่งเป็นระดับที่อยู่ลึกกว่าระดับแรกลงไป โดยเป็นระดับโครงสร้างความสัมพันธ์ของ Concept ของเรื่องเล่า เป็นการการค้นหาไวยากรณ์ในเรื่องเล่า โดยมีความเชื่อว่าน่าจะมีไวยากรณ์ที่เป็นตัวกำหนด หรือเป็นสิ่งที่กำกับอยู่แล้วทำให้เห็นโครงสร้างความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ ในเรื่องเล่าทุกเรื่อง ไม่ใช่แค่เรื่องเดียวเท่านั้น จุดมุ่งหมายของนักวิชาการกลุ่มนี้คือการหาสูตรสำเร็จในเรื่องเล่าที่สามารถอธิบายเรื่องเล่าได้ทุกชนิดในแง่ของวิธีการในการศึกษานั้นได้รับอิทธิพลมาจากความคิดทางภาษาศาสตร์ของ de Saussure [4] ที่ให้ความสำคัญกับสัญญาณในส่วนที่เป็นโครงสร้างหรือไวยากรณ์ ซึ่งขยายออกมาเป็นแนวคิดที่เรียกว่า “โครงสร้างนิยม” อันเป็นวิธีการที่ใช้ในการมองไวยากรณ์ของเรื่องเล่า โดยมองว่าความสัมพันธ์ของหน่วยต่างๆ ในเรื่องเกิดขึ้นมาได้อย่างไร และมีความสัมพันธ์กันอย่างไร แนวคิดนี้มองว่า “ความหมาย” เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ของหน่วยต่างๆ ซึ่งเป็นตรรกะภายในของเรื่องเล่า (Internal logic)

นอกจากนี้ ในประเด็นองค์ประกอบของเรื่องเล่า Sillar [5] ยังได้เสนอองค์ประกอบของเรื่องเล่าไว้เพิ่มเติมว่า เรื่องเล่าต้องมีการพิจารณาองค์ประกอบดังนี้

- (1) แก่นเรื่อง (Theme) ส่วนที่เป็นสาระที่สำคัญของเรื่องเล่า
- (2) โครงสร้างของเรื่อง (Structure) เหตุการณ์ต่าง ๆ และการดำเนินเรื่อง
- (3) ตัวละคร (Character) ตัวแทนของคนในเรื่องเล่าที่ต้องการถ่ายทอด
- (4) จุดพลิกผัน (Peripeteia) เป็นจุดที่พลิกผันสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง
- (5) มุมมองในการเล่า (Point of view) จุดยืนในการเล่าเรื่องของผู้เล่า
- (6) รูปแบบ (Style) สิ่งประกอบกันขึ้นในการเล่าเรื่องราว เช่น ลักษณะภาพที่ใช้ เสียง ฉาก ภาษา การใช้คำ เป็นต้น

ส่วนในประเด็นด้านโครงเรื่อง (Plot) นั้น หากนำการเล่าเรื่องมาวิเคราะห์บนเชิงคติ (Fiction) ใด ๆ ตัวของบันเทกคิกก็จะมีโครงเรื่อง ซึ่งเป็นโครงสร้างในการเล่าเรื่อง โดยแนวความคิดเกี่ยวกับโครงเรื่องนั้น Freytag ได้เสนอโครงสร้างในการเล่าเรื่องรูปตัววี สำหรับเรื่องบันเทกคิก (Fiction) เป็นการลำดับเหตุการณ์ในการเล่าเรื่องในเรื่องเล่ามี 5 ขั้นตอน ดังนี้ [6]

(1) การเริ่มเรื่อง (Exposition) เป็นการชักจูงความสนใจให้ติดตามเรื่องราว มีการแนะนำตัวละคร ฉากสถานที่ เปิดประเด็นปัญหา หรือเผยปมขัดแย้งให้ชวนติดตาม อาจไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับเหตุการณ์ตามเวลา อาจเริ่มจากตอนกลาง หรือย้อนจากตอนท้ายไปหาต้นก็ได้

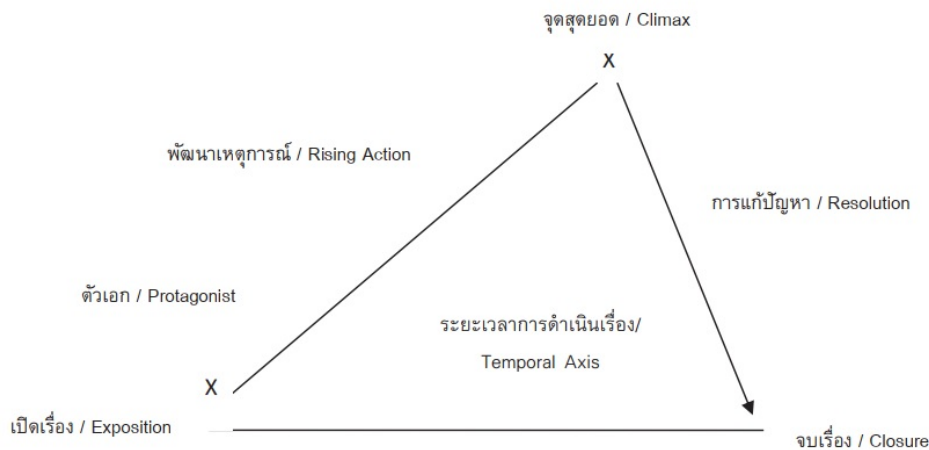
(2) การพัฒนาเหตุการณ์ (Rising action) เรื่องราวดำเนินไปอย่างต่อเนื่องสมเหตุสมผล ปมปัญหาหรือความขัดแย้งทวีความเข้มข้นขึ้นเรื่อย ๆ ตัวละครอาจมีความลำบากใจ และสถานการณ์อยู่ในช่วงยุ่งยาก

(3) ภาวะวิกฤติ (Climax) เกิดขึ้นเมื่อเรื่องราวกำลังถึงจุดแตกหัก และตัวละครอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจ

(4) ภาวะคลี่คลาย (Falling action) สภาพหลังจากที่จุดวิกฤติผ่านพ้นไปแล้ว เงื่อนไขหรือประเด็นปัญหาได้รับการเปิดเผยหรือข้อขัดแย้งได้รับการขจัดออกไป

(5) การยุติของเรื่องราว (Ending) การสิ้นสุดของเรื่องราวทั้งหมด การจบอาจหมายถึง การสูญเสีย การจบแบบมีความสุข หรือการทิ้งท้ายให้คิดก็ได้

โดยการเล่าเรื่องรูปตัววี สามารถเขียนเป็นภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 1 การเล่าเรื่องรูปตัววี ตามทฤษฎีของ Giannetti

ที่มา: [6] Giannetti, L. (2013). *Understanding Movies*. Pearson Education.

และเมื่อพิจารณาด้านรูปแบบของสื่อในปัจจุบันเพื่อใช้ศาสตร์แห่งการเล่าเรื่องมาวิเคราะห์แล้ว จะพบว่า สื่อในปัจจุบันนั้นมีรูปแบบสื่อใหม่ โดยจากรายการโทรทัศน์ในรูปแบบสื่อดั้งเดิม (Traditional media) ที่เผยแพร่ภาพและเสียงจากสถานีผ่านเสาส่งสัญญาณที่แพร่กระจายคลื่นความถี่ ไปยังเสารับสัญญาณในแต่ละพื้นที่เพื่อไปยังเครื่องรับโทรทัศน์ในแต่ละเครื่องหรือในแต่ละบ้านนั้น เมื่อมีการเข้ามาของเทคโนโลยี และเกิดการหลอมรวมสื่อ (Media convergence) ส่งผลให้เกิดสื่อใหม่ (New media) ขึ้น ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับสื่อใหม่นั้น ได้มีนักวิชาการได้ให้มุมมองไว้ดังนี้

Wertime & Fenwick [7] ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับสื่อใหม่ว่า หมายถึง เนื้อหา (Content) ที่อยู่ในรูปแบบดิจิทัล โดยลักษณะสำคัญของเนื้อหาอยู่ในรูปแบบดิจิทัลประกอบด้วย “อิสระ 5 ประการ” (5 Freedoms) ได้แก่

- 1) อิสระจากข้อจำกัดด้านเวลา (Freedom from scheduling) เนื้อหาที่อยู่ในรูปแบบดิจิทัลทำให้ผู้บริโภคสามารถเลือกรับและส่งข่าวสารได้ในเวลาที่ตนต้องการ และไม่จำเป็นต้องชมเนื้อหาต่าง ๆ ตามเวลาที่กำหนด
- 2) อิสระจากข้อจำกัดด้านพรมแดน (Freedom from geographical boundaries) เนื้อหาในรูปแบบดิจิทัลเป็นเนื้อหาที่รับข้อมูลข่าวสารได้ทั่วโลกในเวลาอันรวดเร็วทำให้ผู้บริโภคสามารถเลือกรับ หรือค้นหาข้อมูลข่าวสารจากประเทศใดก็ได้ แล้วแต่ความต้องการของบุคคลแต่ละคน
- 3) อิสระจากข้อจำกัดด้านขนาด (Freedom to scale) มีเนื้อหาที่สามารถย่อหรือปรับขยายขนาดหรือเครือข่ายได้ เช่น การปรับเนื้อหาให้เหมาะสมสำหรับการเผยแพร่ทั่วโลก หรือปรับให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเจาะจงก็ได้
- 4) อิสระจากข้อจำกัดด้านรูปแบบ (Freedom from formats) เนื้อหาแบบดิจิทัลไม่จำเป็นต้องมีรูปแบบ หรือลักษณะที่ตายตัว สื่อดั้งเดิม เช่น สปอร์ตโฆษณามาตรฐานทางโทรทัศน์ถูกกำหนดว่าต้องมีความยาว 30 วินาที สื่อสิ่งพิมพ์ต้องมีครึ่งหน้าหรือเต็มหน้าเป็นต้น แต่สื่อดิจิทัล เช่น ไฟล์วิดีโอภาพที่ถ่ายจากกล้องในโทรศัพท์มือถือแล้วนำลงไปในเว็บไซต์จะต้องมีความ

5) อิสระจากยุคนักการตลาดสร้างเนื้อหาไปสู่ยุคนักบริโภคเริ่มสร้าง และควบคุมเนื้อหาเอง (From marketer-driven to consumer-initiated, created and controlled) ด้วยพัฒนาการเทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้เจ้าของสื่อไม่อาจควบคุมการแพร่กระจายของสื่อได้เหมือนอดีต เนื้อหาที่พบในบล็อก (Blog) หรือคลิปวิดีโอในเว็บไซต์ของ ยูทูบ และสื่อผสม

ใหม่ ๆ อาจสร้างสรรค์จากผู้บริโภคคนใดก็ได้ เกิดเป็นเนื้อหาที่สร้างจากผู้บริโภค หรือเป็นคำพูดแบบปากต่อปากฉบับออนไลน์ที่แพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว

ต่อมาเมื่อเทคโนโลยีการสื่อสารเปลี่ยนไป ส่งผลให้โทรทัศน์มีการเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ตได้ จึงเกิดแนวคิดเกี่ยวกับ Internet TV โดย Somkiat [8] กล่าวถึง วิทยุโทรทัศน์ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Intertel TV) ไว้ว่า วิทยุโทรทัศน์ระบบนี้เป็นการนำการถ่ายทอดตามระบบวิทยุโทรทัศน์ปกติมาถ่ายทอดผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือเว็บไซต์ โดยวิทยุโทรทัศน์ระบบเดิมเป็นการผลิตรายการแล้วเผยแพร่คล้ายการเหวี่ยงแหไปสู่ผู้ชมที่ไม่ได้เลือกรับด้วยตนเอง ต่างจากโทรทัศน์ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่สร้างสรรค์และผลิตรายการขึ้นเอง โดยอาศัยรูปแบบเหมือนกับการผลิตรายการโทรทัศน์ แล้วเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต โดยสามารถเผยแพร่ได้ในวงกว้างด้วยทุนที่ถูกกว่า ประกอบกับผู้รับเป็นผู้ที่เลือกรับเอง (On demand) นอกจากนั้นด้วยระบบอินเทอร์เน็ตทำให้ระบบการเผยแพร่ใหม่นี้เป็นการสื่อสารแบบ 2 ทาง ที่ผู้รับปลายทางสามารถแสดงความคิดเห็นต่อสื่อหรือรายการกลับสู่ผู้ผลิตหรือผู้เผยแพร่ได้อย่างรวดเร็ว

Karn [9] กล่าวว่า โทรทัศน์อินเทอร์เน็ต (Intertel TV) หมายถึง โทรทัศน์ที่แพร่กระจายผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งเปิดให้ผู้ชมเลือกรายการหรือการแสดง ที่ต้องการชมจากคลังที่เก็บรวบรวมการแสดงต่าง ๆ โดยรูปแบบพื้นฐานของโทรทัศน์อินเทอร์เน็ต คือ การถ่ายโอนข้อมูลหรือการสตรีมมิ่ง หรือการเลือกวิดีโอผ่านแหล่งเก็บข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อาทิ เว็บไซต์ เป็นต้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า โทรทัศน์อินเทอร์เน็ต (Intertel TV) นั้น เป็นสื่อใหม่ชนิดหนึ่ง ซึ่งพัฒนาต่อมาจากสื่อโทรทัศน์แบบดั้งเดิม ที่เปลี่ยนแปลงการเผยแพร่ไปจากเดิม โดยเปลี่ยนจากเผยแพร่ผ่านเสาส่งสัญญาณไปเป็นเผยแพร่บนระบบอินเทอร์เน็ต แต่ทั้งนี้ผู้เผยแพร่หรือผู้ให้บริการนั้นจะมีลักษณะเป็นผู้ลงทุน เป็นเจ้าของรายการ หรือเป็นเจ้าของโครงข่ายนั้น ๆ ดังนั้นลักษณะการให้บริการก็จะมีรูปแบบปิด คือ ผู้ใช้บริการไม่สามารถเข้าชมได้ทุกคน แต่ต้องมีการชำระเงินเพื่อเปิดสิทธิ์ในการเข้าชมนั่นเอง เช่น Line TV เป็นต้น

ต่อมา การเผยแพร่ทางโทรทัศน์พัฒนาต่อเนื่องเป็นเผยแพร่ผ่านโครงข่ายอินเทอร์เน็ตรูปแบบเปิด OTT หรือ Over-the-top คือ การให้บริการใดใดผ่านโครงข่ายอินเทอร์เน็ตในรูปแบบเปิด โดยที่ผู้ให้บริการ OTT ไม่มีการลงทุนหรือเป็นเจ้าของโครงข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยตนเอง ซึ่งนำมารวมกับคำว่า TV หรือโทรทัศน์ จึงกลายเป็น OTT TV (Over-the-top TV) ในที่นี้จึงหมายถึง การให้บริการเนื้อหาสื่อรายการโทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิดีโอ ผ่านโครงข่ายอินเทอร์เน็ตที่ผู้ให้บริการไม่ได้เป็นเจ้าของโครงข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น YouTube Line TV หรือ Netflix เป็นต้น

OTT TV เกิดจากพฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนไปรับชมสื่อข่าวสารผ่านทางช่องทางออนไลน์ที่สามารถตอบโต้การใช้ชีวิตในยุคดิจิทัลได้มากกว่า ซึ่งจากบริบทการเผยแพร่รายการโทรทัศน์ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า รายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่นั้นได้มีลักษณะการเผยแพร่รายการบนอินเทอร์เน็ตเปลี่ยนแปลงไป โดยผู้เผยแพร่หรือผู้ให้บริการนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ลงทุนเจ้าของรายการ หรือเจ้าของโครงข่ายเองดังเช่น Internet TV อีกต่อไป โดยผู้เผยแพร่อาจเป็นเพียงช่องทาง (Channel) เพียงเท่านั้น ส่วนการผลิตรายการหรือเจ้าของรายการนั้นแยกส่วนกันกับผู้เผยแพร่อย่างชัดเจน โดยจะมีความสัมพันธ์เชิงธุรกิจในลักษณะรายได้ตามยอดเข้าชมเพียงเท่านั้น

3. การวิเคราะห์ประเด็นตามหลักวิชาการ

จากข้อมูลระบบโทรทัศน์แบบดั้งเดิม และระบบโทรทัศน์ผ่านโครงข่ายอินเทอร์เน็ตแบบเปิด เราสามารถเปรียบเทียบคุณลักษณะในแต่ละด้านของโทรทัศน์ทั้ง 2 ระบบ ได้ดังนี้

คุณลักษณะ	โทรทัศน์ระบบดั้งเดิม	โทรทัศน์ผ่านโครงข่ายอินเทอร์เน็ตแบบเปิด (OTT TV)
1. การเผยแพร่	- ผ่านระบบสถานีโทรทัศน์/ดาวเทียม	- ผ่านระบบโครงข่ายอินเทอร์เน็ต - เผยแพร่แบบเปิด ทุกคนสามารถรับชมได้ อิสระ
2. การเข้าถึงของผู้ชม	- ผู้ชมเข้าถึงได้ทั่วถึงระดับหนึ่ง - ข้อจำกัดด้านเครื่องรับโทรทัศน์ และสัญญาณโทรทัศน์ - ข้อจำกัดด้านเวลาที่เผยแพร่ - เข้าถึงได้ครั้งเดียว (ชมซ้ำไม่ได้) - ผู้ชมเลือกรับชมรายการที่ต้องการไม่ได้	- เข้าถึงได้ทั่วโลก (ในปัจจุบัน) - ข้อจำกัดด้านเครื่องรับ (สมาร์ทโฟน คอมพิวเตอร์) และอินเทอร์เน็ต - เข้าชมเวลาใดก็ได้ ไม่จำกัด - เข้าถึงได้หลายครั้ง (ชมซ้ำได้) - ผู้ชมเลือกรับชมรายการที่ต้องการได้ (On demand)
3. การมีปฏิสัมพันธ์	- แบบทางเดียว (ผู้เผยแพร่สื่อสารไปยังผู้ชม) - การควบคุมจากรัฐ ในการสื่อสารหรือปฏิสัมพันธ์ มีความเข้มงวด	- แบบสองทาง (ผู้ชมสื่อสารกลับไปยังผู้เผยแพร่ได้) - การควบคุมจากรัฐ ในการสื่อสารหรือปฏิสัมพันธ์ เข้มงวดน้อย - ผู้ชมสื่อสารกลับได้หลายรูปแบบ (Comment Share Like Dislike Report Repost)
4. ความทันต่อเหตุการณ์	- ข้อจำกัดด้านเวลาของระบบการเผยแพร่ จึงทำให้ทันต่อเหตุการณ์น้อย - หากใช้การถ่ายทอดสด จำเป็นต้องใช้ระบบและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพสูง	- เผยแพร่ และรับชมได้ตลอดเวลา ทำให้ความทันต่อเหตุการณ์สูง - มีระบบแจ้งเตือน ทำให้ผู้ชมไม่พลาดในการรับชม
5. การควบคุมจากรัฐ	- พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 - พ.ร.บ. องค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 - พ.ร.บ. ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551	- พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

เมื่อพิจารณาการควบคุมจากภาครัฐนั้น พบว่า ปัจจุบันโทรทัศน์ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตถูกควบคุมเนื้อหาที่เผยแพร่ด้วย พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ส่วนระบบโทรทัศน์ระบบดั้งเดิมถูกควบคุมด้วย พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 พ.ร.บ. องค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และ พ.ร.บ. ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ซึ่งเห็นได้ว่า โทรทัศน์ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตต่าง ๆ ถูกควบคุมด้วยกฎหมายที่น้อยกว่า ทำให้มีอิสระในเนื้อหาที่เผยแพร่ได้มากกว่า การควบคุมจากรัฐทำได้ยากกว่าโทรทัศน์ระบบดั้งเดิม ดังนั้น จากการเปรียบเทียบระบบโทรทัศน์แบบดั้งเดิม และระบบโทรทัศน์ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบเปิด (OTT TV) นั้นจะเห็นได้ว่า OTT TV นั้นอำนวยความสะดวกในการรับชมและการปฏิสัมพันธ์กับผู้ชมได้ดีกว่ามาก และในปัจจุบันสถานีโทรทัศน์โทรทัศน์จึงเผยแพร่รายการ เป็นการ

เผยแพร่พร้อมกันในทั้ง 2 ระบบ กล่าวคือ ในขณะที่เผยแพร่ผ่านระบบโทรทัศน์ปกติ ก็จะเผยแพร่ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตอย่างแพลตฟอร์มยูทูปด้วย และด้วยความเป็นการเผยแพร่รูปแบบเปิดทำให้ทุกคนรับชมได้ โดยในช่องบนยูทูป 1 อาจเผยแพร่ได้หลายรายการ โดยผู้ชมสามารถเข้ามาปฏิสัมพันธ์กับผู้ผลิต/ผู้เผยแพร่/ทีมงาน/ผู้แสดง ผ่านการ Comment Like Share Repost ได้คลิปรายการได้

โดยการใช้แนวทางการศึกษารายการโทรทัศน์โดยวิธีการ Narratology นั้น ผู้เขียนได้นำวาทกรรมจากการแนวคิดการเล่าเรื่อง มาจัดกลุ่มขององค์ประกอบ เพื่อใช้วิเคราะห์ระดับเนื้อความหรือตัวบทของรายการโทรทัศน์ในปัจจุบันซึ่งมีรูปแบบเฉพาะ ดังนั้น กระบวนการผลิตและองค์ประกอบแบบรายการโทรทัศน์จะแตกต่างจากการเล่าเรื่องในรูปแบบอื่น เช่น ภาพยนตร์ที่มีการตัดต่อแบบไม่ลำดับเหตุการณ์และเวลา ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นในการวิเคราะห์กับองค์ประกอบในการนำมาใช้วิเคราะห์จึงแตกต่างจากการเล่าเรื่องในรูปแบบอื่น ๆ ในบางประการ

การเลือกใช้องค์ประกอบต่าง ๆ ในการเล่าเรื่องมาใช้วิเคราะห์ตัวบทนั้น Pornlapas & Somsuk [10] ได้ทำการวิเคราะห์กระบวนการสื่อความหมายตัวบท รูปแบบ เนื้อหาของภาพยนตร์ซึ่งเป็นเรื่องเล่าประเภทหนึ่ง โดยได้เลือกใช้พลอตเรื่อง ตัวละคร แก่นความคิด ความขัดแย้ง มุมมองการเล่าเรื่อง ฉาก และสัญลักษณ์พิเศษ มาวิเคราะห์ร่วมกับเทคนิคด้านภาพและเสียง เพื่อทราบความหมายของสารที่เกี่ยวข้องกับอำนาจในภาพยนตร์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกนำองค์ประกอบบางประการมาใช้เป็นกรอบการวิเคราะห์เพื่อความเหมาะสมกับรูปแบบรายการโทรทัศน์ในปัจจุบัน ดังนี้

1) แก่นของเรื่อง

- แก่นซึ่งกำหนดเรื่องราวทั้งหมดของเรื่อง ที่ปรากฏในแต่ละตอน

2) มุมมองในการเล่าเรื่อง

- การเล่าเรื่องกระทำผ่านจุดยืนใด

3) ตัวละคร

- บทบาทอาชีพ
- ภูมิหลัง ได้แก่ สภาพแวดล้อม การศึกษา ชนชั้น เพศ วัย ของตัวละคร
- การแต่งกาย
- บทสนทนา ภาษาที่ใช้ สำเนียง
- บุคลิกลักษณะ
- การเคลื่อนไหว

4) โครงเรื่อง

- การเริ่มเรื่อง
- การพัฒนาเหตุการณ์
- ภาวะวิกฤติ
- ภาวะคลี่คลาย
- การยุติเรื่องราว

5) รหัส หรือรูปแบบ (ส่วนที่ประกอบกันขึ้นเพื่อสร้างความหมายให้เรื่องราวและตัวละคร)

- ฉาก
- พร็อพ
- ภาพ (พิจารณาจากการลำดับภาพ ขนาดภาพ มุมกล้อง)
- เสียง (พิจารณาจากเสียงดนตรีประกอบ เสียงประกอบ)

4. สรุปผลและแสดงทัศนะทางวิชาการ

เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบของเรื่องเล่าข้างต้น ควบคู่ไปกับรูปแบบของรายการโทรทัศน์ในปัจจุบัน จะพบว่า บางองค์ประกอบไม่ครบถ้วนตามเกณฑ์รูปแบบ บางองค์ประกอบถูกดัดแปลงหรือถูกทำให้หายไป เช่น ในคลิปต่าง ๆ เช่น บน Tiktok หรือแพลตฟอร์มอื่น ๆ ที่กำลังได้รับความนิยมในปัจจุบันที่นิยมเล่าเรื่องอย่างสั้นง่ายเพื่อให้ตอบโจทย์ผู้ใช้งานแพลตฟอร์ม เน้นให้ผู้สร้างเรื่องเล่านั้นเผยแพร่ได้อย่างรวดเร็ว และ Interaction กับผู้ชมได้อย่างอิสระ ทำให้บางครั้งไม่มีกระบวนการผลิต (กระบวนการ Pre-Pro-Post Production) ที่ชัดเจนเป็นแบบแผน รวมถึงไม่ได้ผ่านการตรวจสอบเนื้อหาใด ๆ ดังนั้น การดูว่าเรื่องเล่าในสื่อใหม่ทำงานอย่างไรจากแต่ละองค์ประกอบต้องพิจารณาใหม่ให้เหมาะสมกับเรื่องเล่าเหล่านั้น เช่น ด้านจุดยืนในการเล่าเรื่องอาจมีมากกว่า 1 มุมมอง ด้านตัวละครอาจไม่ได้มีภูมิหลังมากมาย บุคลิกลักษณะตัวละครอาจไม่ได้วางแผนออกแบบไว้ละเอียดมากนัก หรืออาจไม่ได้ออกแบบไว้เลย ด้านโครงเรื่องไม่ได้มีลำดับการพัฒนาเรื่องราวแบบเรื่องเล่าที่มีแบบแผน บางลำดับอาจหายไปจากเรื่อง ไม่มีรูปแบบของโครงเรื่องที่ชัดเจนเป็นขั้นเป็นตอนมากนัก ด้านรหัสในเรื่องเล่าต่าง ๆ ผ่านฉาก ภาพ พร็อพ เสียง นั้นอาจไม่มีการเข้ารหัสไว้เลย โดยเฉพาะการตัดต่อลำดับภาพที่เน้นความรวดเร็วขึ้นอาจเพียงเพื่อตอบโจทย์ของแพลตฟอร์มเป็นหลักจนไม่ได้มีการเข้ารหัสความหมายใด ๆ ไว้มากนัก เป็นต้น

ทั้งหมดนี้ ทำให้เข้าใจได้ว่า การใช้กระบวนการทัศนศาสตร์แห่งการเล่าเรื่องในการพิจารณาเรื่องเล่า (Narratology) แทนแนวคิดการเล่าเรื่อง (Storytelling) แม้เราจะเห็นการทำงานของเรื่องเล่าในสื่อต่าง ๆ สามารถวิเคราะห์ความหมายของเรื่องเล่า และเห็นได้ว่าเรื่องเล่าเหล่านั้นทำงานได้อย่างไรในสังคมนั้น โดยวิเคราะห์ผ่านองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีแบบแผน ควบคู่กับกติกาหรือโครงสร้างของสังคมที่เรื่องเล่านั้นอาศัยอยู่ หากแต่การใช้ศาสตร์แห่งการเล่าเรื่องในการพิจารณารายการโทรทัศน์หรือสื่อใหม่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะสื่อบนอินเทอร์เน็ตแพลตฟอร์มต่าง ๆ ในฐานะเรื่องเล่าประเภทหนึ่งแล้ว องค์ประกอบหรือแบบแผนต่าง ๆ ที่นำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์แล้วอาจต้องมีการปรับเปลี่ยนหรือประยุกต์กับแนวคิดทฤษฎีอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อความเหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของเรื่องเล่าบนสื่อสมัยใหม่ในปัจจุบัน และเพื่อให้เห็นการทำงานของเรื่องเล่าของสื่อใหม่ในสังคมนั้น ๆ ได้ถูกต้องชัดเจนมากขึ้น

5. เอกสารอ้างอิง (References)

- [1] Polletta, F., Chen, P.C.B., Gharrity, B. Gardner, G.B. and Motes, A. (2011). The Sociology of Storytelling. Annual Review of Sociology. 37, 2011: 109-130
- [2] Kaewthep, K. (2002). Mass Communication: Theories and Approaches (3rd ed.). Saladaeng Printing House
- [3] Kaewthep, K., Hinwiman, S. (2008). The Stream of Political Economy Thinkers and Communication Studies. Pap Pim Limited Partnership.
- [4] de Saussure, F. (2011). *Course in General Linguistics*. Columbia University Press; Illustrated edition.
- [5] Sillar, M. O. (1991). *Message meaning and culture: Approaches to communication criticism*. New York : Harper Collins Publisher.
- [6] Giannetti, L. (2013). *Understanding Movies*. Pearson Education.
- [7] Wertheim, K., Fenwick, I. (2011), *Opening the World of New Media and Digital Marketing (Digital Marketing)*. Bangkok: Nation Books.
- [8] Luangsakchai, S. (2010). The Achievement of Internet Service Providers. Academic Journal, University of the Thai Chamber of Commerce, Vol. 32, No. 2, April-June 2012. University of the Thai Chamber of Commerce. [9] Cheewasart. K. (2013). The Phenomenon of Parody and Satire of News in the Online TV Program "Jor Khao Tuen". Chulalongkorn University, Bangkok.

- [10] Boonfuk, P., Hinwiman, S. (2020). NIDA Journal of Communication Arts and Innovation Vol.7 No.1
(Jan. - Jun. 2020). Bangkok.